УНИВЕРСИТЕТ
по Архитектура, Строителство и Геодезия
1046 София, бул. „Хр.Смирненски“ № 1
Регистрационен индекс и дата
652 / 26.08.2026

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р инж. Веселина [redacted]Господинова
МГУ „Св. Иван Рилски” - гр. София

върху дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен **„доктор”** по: област на висше образование - 5. Технически науки, професионално направление - 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, научна специалност „Земеустройство и опазване на земеделските земи (вкл. управление на имоти)”

Автор на дисертационния труд:
маг. инж. Бисера [redacted]Иванова, задочен докторант към катедра „Устойчиво земеползване и управление на имоти” при УАСГ, гр. София

Тема на дисертационния труд: „Екологичен подход за устройствено планиране при енергийни проекти от възобновяеми източници”

Член на научното жури: доц. д-р инж. Веселина Господинова, МГУ „Св. Иван Рилски”, (област на висше образование - 5.Технически науки, професионално направление - 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, научна специалност „Обща, висша и приложна геодезия”) определена за член на научното жури със заповед № 506 /10.07.2026 г. от Ректора на УАСГ, гр. София.

1.Общи сведения за докторанта и за процедурата

Бисера Иванова е завършила 164. Гимназия с преподаване на испански език „Мигел де Сервантес“. Продължава висшето си образование в Университета по Архитектура, строителство и геодезия (УАСГ), гр София. През 2020 г. придобива образователно-квалификационна степен „магистър” по Геодезия със специализация към катедра „Устойчиво земеползване и управление на имоти“.

Магистър инженер Бисера Иванова продължава своето професионално развитие и от 01.03.2021 г. (Заповед № 164 от 26.02.2021 г. на Ректора на УАСГ) е зачислена за докторант в задочна форма на обучение към катедра „Устойчиво земеползване и управление на имоти” към Геодезически факултет на УАСГ. Научен ръководител на докторанта е проф. д-р инж. Маргарита Мондешка–Недялкова, а научен консултант - доц. д-р инж. Надежда Ярловска.

През следващата година е назначена за асистент в катедра „Устойчиво земеползване и управление на имоти” към същия университет. В рамките на преподавателската си дейност води упражнения по дисциплините „Устройство на земеделски територии”, „Управление на защитени територии”, „Управление на имоти”, „Екология“, „Геодезия” и „Териториално устройство”.

Освен с активната си преподавателска и научноизследователска работа, тя участва в академичните дейности на университета (член е на академичния съвет на УАСГ) и в разработването на проекти в областта на устройственото планиране, включително общи и подробни устройствени планове.

Този практически опит, в съчетание с високите академични знания, придобити в университета допринася за систематизирането на изследванията ú и изготвянето на дисертационния ú труд. Разработката е свързана с нейните професионални интереси, насочени към устойчивото развитие на териториите, тяхното устройство и планиране, управлението на земи и имоти и съчетаването на инвестиционните процеси с изискванията за опазване на околната среда. Бисера Иванова е отчислена с право на защита със заповед № 296 / 01.04.2025 г. на ректора на УАСГ.

Дисертационният труд е представен в обем от 167 стандартни страници и е структуриран в 6 глави. Включва списък на фигури, таблици и използвани съкращения и литература, приложения, справка за публикациите, свързани с дисертационния труд и насоки за бъдещи изследвания. Работата съдържа 10 фигури, 12 таблици, 6 приложения и 135 литературни източника.

Въз основа на изложеното считам, че докторантът отговаря на формалните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за приложението му за придобиване на ОНС „доктор".

2. Актуалност на проблема.

Развитие на възобновяемите енергийни източници (ВЕИ) през последните години е свързано с интензивното изграждане на енергийни обекти, което от своя страна има пряко въздействие върху опазването на околната среда. Създаването на фотоволтаични паркове оказва съществено влияние върху биоразнообразието и функционирането на екосистемите като цяло. В този контекст разработването и прилагането на екологичен подход при устройственото планиране на енергийни проекти от възобновяеми източници би могло да ограничи потенциалните конфликти, произтичащи от балансирането между развитието на възобновяемата енергия, опазването на земеделските земи и устойчивото използване на територията. Тази актуална проблематика, пряко свързана с България, където над 54,5% от територията представлява земеделска земя, изисква интегриране на устойчиви модели за използване и защита на териториите. Поради това разработката на екологично обоснован подход за устройствено планиране придобива особена значимост, актуалност и приложимост в условията на динамичното развитие на възобновяемата енергия и необходимостта от устойчиво земеползване.

3. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния обзор.

От дисертационния труд и най-вече глава I от него е видно, че авторката е добре запозната със световните практики в други европейски държави, свързани с планирането на ФЕЦ. В същата глава са представени и реални казуси в страната, което демонстрира, че докторантът добре познава състоянието на проблема, тъй като има преки впечатления от практическата си работа, свързана с устройствено планиране и апробирането на методиката.

4. Приноси на дисертационния труд.

Заявените приноси съответстват на постигнатите резултати от работата на маг. инж. Бисера Иванова. Признавам посочените в разработката приноси, които са с научен, научно-приложен и приложен характер, а именно:

1. Установен и систематизиран е конфликтът между ускореното развитие на ФЕЦ, опазването на земеделските земи и действащите инструменти на устройственото планиране, като е обоснована ролята на ОУП за неговото ограничаване.
2. Разработен е интегриран екологичен подход за устройствено планиране, свързващ екосистемния подход, концепцията за екосистемните услуги, DPSIR рамката и многокритериалната оценка чрез метода AHP в единна логическа последователност за подпомагане на устройствените решения.
3. Разработена е методика за оценка и избор на териториални алтернативи за ФЕЦ, включваща териториални ограничения, йерархия от критерии и подкритерии, показатели, оценъчни скали, нормализиране на стойностите и дефиниран от автора интегриран индекс на екологична устойчивост (ESI).
4. Потвърдена е приложимостта на разработената методика за оценка, сравнение и избор на териториални алтернативи на ниво общ устройствен план (ОУП) като аналитичен инструмент за обосноваване и подпомагане на процеса на вземане на устройствени решения чрез апробиране в две общини с различни териториални характеристики.
5. Предложена е разновидност на производствена устройствена зона за производство и съхранение на електроенергия от ВЕИ – Ппе, със съответните устройствени правила и норми, определящи условията за ограничаване на почвеното запечатване, запазване на почвените функции, демонтаж и рекултивация на територията след преустановяване на дейността.

5. Публикационна дейност

Основни разработки и постижения от дисертацията на магистър инженер Бисера Иванова са представени в три публикации, отпечатани в утвърдени специализирани научни издания. Две от публикациите са самостоятелни и една в съавторство. Авторката е участвала и в научни форуми.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

6. Мнения и препоръки.

Дисертационният труд е добре структуриран и обоснован, като в него е разгледан актуален и значим проблем чрез прилагането на интегриран научен подход и практически апробации.

Поставените задачи са решени, с което е постигната и целта на разработката. Формулираните приноси са систематизирани на базата на получените резултати, които са представени на научни форуми.

Изготвените предложения, включително тези за нормативно регламентиране на устройствените правила и норми за изграждане на ФЕЦ върху земеделски земи допринасят за приложната насоченост на дисертационния труд и очертават възможности за бъдещи изследвания. Поради това препоръчвам на маг. инж. Бисера Иванова да продължи работата си в тази научна област и да реализира своите бъдещи изследователски идеи. Надявам се, че нейните разработки ще допринесат за утвърждаването и нормативното регламентиране на устойчив подход за устройствено планиране при енергийни проекти от възобновяеми източници и ще спомогнат за ограничаване на потенциалните конфликти, произтичащи от необходимостта от балансиране между развитието на възобновяемата енергия, опазването на земеделските земи и устойчивото използване на територията.

Заключение:

Въз основа на предложения подход, проведените проучвания и апробации, както и на направените обобщения, изводи и предложения, считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на УАСГ за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Предлагам на уважаемото Научно жури да гласува положително и да присъди на Бисера Иванова образователната и научна степен ***„доктор"*** по научната специалност „Земеустройство и опазване на земеделските земи (вкл. управление на имоти)"

Дата: 25.08.2026 г.
гр. София

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО: ....

(доц. д-р инж. Веселина Господинова)